

Vyjádření České gerontologické a geriatrické společnosti ČLS JEP k situaci COVID-19 v pobytových zařízeních (domovech pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením)

Nejzranitelnější a nejvíce ohroženou skupinou jsou lidé žijící v institucích. Tito lidé mají zpravidla větší počet chronických somatických onemocnění, vyžadují pomoc při uspokojování základních životních potřeb. Velká část rezidentů těchto zařízení v ČR je vysokého věku a žijí v těsném kontaktu. Proto jsou lidé žijící v institucích skupinou ohroženou nejen vznikem COVID-19 infekce, ale zejména těžkým a komplikovaným průběhem i vysokou mírou smrtelnosti. Jsme si vědomi, že možnosti pobytových sociálních zařízení jsou i za běžného provozu omezené vzhledem k vysoké obsazenosti klienty, malému počtu zdravotnických pracovníků a vybavenosti zdravotnickými prostředky i OOP. Za současné krizové situace je tedy obtížné dodržovat veškerá hygienicko-epidemiologická opatření a každé zařízení musí postupovat dle aktuální situace a svých možností.

- Doporučujeme sledovat zdravotní stav klientů včetně měření teploty 2x denně. Zvláště je třeba se zaměřit na klienty, kteří pro svůj zdravotní stav, tělesné, komunikační nebo mentální onemocnění nejsou schopni signalizovat své potíže.
Je třeba registrovat každou změnu zdravotního stavu, zejména projevy akutního respiračního infektu – teplota, kašel, bolest v krku, pocit tíže na hrudi, bolest hlavy nebo dušnost (subjektivní pocit nedostatku vzduchu, objektivně obvykle zrychlené dýchání). U seniorů však mohou být příznaky COVID-19 netypické nebo méně vyjádřené. Teplota nemusí přesáhnout 38° C a může být jen mírně zvýšená. Mohou se objevit zvýšená únava, malátnost, zažívací problémy – zvracení, průjem nebo náhlá změna mentálního stavu například zmatenost.
- Pro měření tělesné teploty lze využít bezkontaktních infračervených čelních teploměrů. Je však třeba dodržet doporučené podmínky (neměřit ve venkovních prostorách, před měřením osušit pot z čela, případně měřit za uchem), eventuelně přeměřit podpažním teploměrem. V případě zvýšené teploty doporučujeme změřit i tepovou srdeční frekvenci a počet dechů za minutu.

- Všechny změny zdravotního stavu musejí být dokumentovány a konzultovány s lékařem (praktický lékař, lékař pohotovostní služby apod). Doporučujeme, aby každé zařízení mělo zpracováno kontakty pro možnost lékařské konzultace 24/7. Kromě telefonické konzultace můžete využít i další formy konzultace např. video konzultaci.
- Lékař posoudí zdravotní stav a při podezření na COVID-19 indikuje testování na SARS-CoV-2 a informuje místně příslušnou KHS (podezření na COVID-19). Od vyslovení podezření na COVID-19 se k pacientovi chováme jako k pozitivnímu, dle možností zařízení ho izolujeme a ošetřující personál používá OOP (respirátor, rukavice, plášť, ochrana očí). Pacientovi nasadíme roušku. Do doby výsledku testu dodržují všechny přímé kontakty s pacientem karanténní opatření a řídí se pokyny KHS.
- Odběr na testování COVID-19 (RT-PCR) provádíme s dodržáním výše uvedených hygienicko-epidemiologických opatření. Doporučujeme provádět vždy PCR, protože tzv. „rychlometry“ jsou zatíženy značnou chybovostí a mohly by vést ke zpoždění rozpoznání COVID-19 positivity. U pacientů v karanténě je testování prováděno opakovaně v souladu s pokyny KHS.
- V případě pozitivního výsledku doporučujeme v současné době překlady COVID-19 pozitivního pacienta z pobytového zařízení do spádového zdravotnického zařízení určeného v regionu pro péči o pacienty s COVID-19. Důvodem je především vysoké riziko zdravotních komplikací u COVID-19 onemocnění u klientů pobytových zařízení (většina má 3 a více komorbidit, průměrný věk klientů v domovech pro seniory je 85 let, omezené schopnosti sebezpěče) ale i vysoké epidemiologické riziko přenosu nákazy a jejího rozšíření v pobytovém zařízení, které ve většině případů nedisponuje dostatečným vybavením a vzhledem k omezenému počtu zdravotnických pracovníků ani dostatečnými znalostmi pracovníků v přímé péči k rozpoznání zdravotního rizika nebo zhoršení zdravotního stavu.
- Vzhledem k možnému výskytu onemocnění v pobytových zařízeních a nutnému akutnímu překlady klienta do zdravotnického zařízení doporučujeme, aby u každého klienta pobytového zařízení byl k dispozici vytištěný stručný souhrn diagnóz a seznam aktuálně užívaných léků. Ten v případě překlady bude zasílán s klientem do zdravotnického zařízení.

- V případě pacienta v paliativním režimu je třeba konzultovat odborníka paliativního týmu, místně příslušného a postupovat dle doporučení ČSPM.
- V případě návratu klienta zpět do pobytového zařízení po hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení je třeba požadovat provedení PCR den před překladem a překlad realizovat pouze u klientů s negativním výsledkem.

Toto vyjádření ke dni 27. 3.2020 vychází z doporučení WHO a reflektuje současné počty nemocných s COVID -19, vyžadující hospitalizaci. V případě narůstajícího počtu nakažených a vyžadujících hospitalizaci může být tento postup aktualizován.